

Hodnocení diplomové práce

Jméno studenta:	Bc. Alexandra Petáková
Název práce:	Nicole Oresme: Dvě podoby kritiky astrologické praxe ve 14. století
Druh práce:	magisterská diplomová práce
Hodnotil:	PhDr. Jozef Matula, PhD.
Druh hodnocení:	posudek oponenta
Datum:	8. června 2016

Stupeň hodnocení:	A	B	C	D	E	F
	1 výborně	1- výborně mínus	2 velmi dobře	2- velmi dobře mínus	3 dobře	4 nevyhověl
	☒	☐	☐	☐	☐	☐

Dílčí hodnocení:

Hodnocení (+)	Stupnice						Hodnocení (-)
	A	B	C	D	E	F	
Probíhaly konzultace *	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Neprobíhaly konzultace
Znalost literatury k tématu	☐	☒	☐	☐	☐	☐	Neznalost literatury k tématu
Kriticky hodnotí zdroje	☒	☐	☐	☐	☐	☐	Nehodnotí použité zdroje
Dobrá struktura textu	☒	☐	☐	☐	☐	☐	Nevyhovující struktura textu
Argumentuje logicky správně	☒	☐	☐	☐	☐	☐	Neargumentuje logicky správně
Ucelený úvod a závěr	☒	☐	☐	☐	☐	☐	Nedostatečný úvod a závěr
Správný vědecký aparát	☐	☒	☐	☐	☐	☐	Nesprávný vědecký aparát
Kvalitní jazykové podání	☒	☐	☐	☐	☐	☐	Nekvalitní jazykové podání

* Vyplňuje jen vedoucí práce.

Kontrola plagiátorství:

Oponent nekontroloval práci v systému theses.cz.

Slovní hodnocení:

Alexandra Petáková predložila diplomovú prácu, ktorá sa venuje problematike astrologickej praxe v diele Nicola Oresme, jedného z najvýraznejších postáv francúzskej filozofie 14. storočia. Diplomová práca je cenným príspevkom v našom prostredí, pretože Oresme nepatrí medzi mainstreamové postavy stredovekého myslenia, ktorému by sa u nás venovala väčšia pozornosť. Diplomantke nie je neznáme Oresmeho dielo, v roku 2013 obhájila bakalársku prácu *Supranaturalismus v díle De causis mirabilium Nicole Oresmeho*. Predložená diplomová práca je tak pokračovaním v analýze ďalšieho aspektu originálneho filozofického diela.

Cieľom práce je rozbor Oresmeho kritiky predpovedania budúcnosti prostredníctvom astrológie. Autorka sa rozhodla predstaviť hlavné tendencie astrologickej praxe v 14. storočí na pozadí dvoch postáv: zastáncu astrológie Guida Bonattiho a kritika astrológie Nicola Oresmeho.

Práca je rozvrhnutá do piatich kapitol. V prvej časti sa autorka venuje dielu Guida Bonattiho a analyzuje jeho populárny spis *Liber astronomiae*, ktorý má byť reprezentatívnym zástupcom dobového astrologického korpusu. Druhá a tretia kapitola sa venuje Oresmovou pozíciou v korpuse jeho astrologických spisov *Tractatus contra judicarios astronomos* a *Livre de Divinacions*. Štvrtá kapitola pojednáva o Oresmových matematických spisoch a zdalo by sa, že sa jedná o vybočenie od hlavného tématu, ale autorka správne upozorňuje, že „Oresmova teória o nesoudelnosti dvou pohybov hraje v tomto bode zásadnú rolu pre kritiku astrológie“ (strana 52). Piata kapitola obsahuje komparáciu Oresmovej kritiky s Bonattiho chápaním astrológie a autorka zhodnocuje relevantnosť Oresmeho diela pre dobovú diskusiu o legitimitate astrologických predpovedí.

Na základe veľmi dobrého a fundovaného rozboru, autorka diplomovej práce dospieva k záveru, že pre Oresmovu kritiku astrológie sú charakteristické dve línie argumentácie: argumenty týkajúce sa skúsenosti (vplyv autorít a tradície) a argumenty vychádzajúce z miery poznania (poznanie nebeských telies, charakter ľudskej povahy). Práve druhá línia, ktorú môžeme nazvať „vedecko-matematickou“ ukazuje na originalitu Oresmeho odmietania *presnosti* astrologických výpovedí. Myslím, že autora správne opísala Oresma ako mysliteľa, ktorý nezavrhuje astrológiu, ale upozorňuje na nebezpečenstvo prílišnej dôvery v astrologické interpretácie. Zároveň autorka zdôrazňuje komplikovanosť Oresmových diel, ktoré sťažujú jednotnú interpretáciu jeho názorov.

Doporučenia a námety k diskusi:

Diplomantka svoju argumentáciu podporila slušnou primárnou a sekundárnou literatúrou. Práca by mohla byť doplnená o niekoľko zásadných štúdií talianskych bádateľov, ktorí sa danému tématu venujú (Caroti, Stefano. “Nicole Oresme, ‘Quaestio Contra Divinatores Horoscopios.’” *Archives D’histoire Doctrinale et Littéraire Du Moyen Âge* 43 (1976): 201–310; Caroti, Stefano. *La Critica Contro L’astrologia Di Nicole Oresme E La Sua Influenza Nel Medioevo E Nel Rinascimento*. Vol. 371. Atti dell’Accademia Nazionale Dei Lincei. Roma, 1979; Rapisarda, Stefano. “From the ‘Tractatus Contra Astrónomos Judicarios’ (1349) to the ‘Livre de Divinacions’ (1356): Nicole Oresme Lost in Translation.” In *El Saber i les llengües vernacles a l’època de Lull i Eiximenis*. Estudis ICREA sobre vernacularització, Barcelona: Publicacions de l’Abadía de Montserrat, 231–56, 2012).

Myslím, že by bolo prínosné preskúmať problematiku kritiky astrológie v ďalších jeho dielach, predovšetkým v politických a etických spisoch (napr. vplyv na rozhodovanie panovníka, ktorý je naznačený na strane 48) alebo v otázkach noetických (napr. problematiky vplyvu nebeských telies na poznanie). V tejto súvislosti je možné pripomenúť, že Oresme napísal práce venované politike, etike a psychologicko-epistemologickej problematike (Nicole Oresme, *Le Livre de Ethiques d'Aristote*, ed. A. D. Menut, New York: Stechert, 1940; Nicole Oresme, *Le Livre de Politiques d'Aristote*, ed. A. D. Menut, Philadelphia: American Philosophical Society, 1970; Nicole Oresme, *Expositio et Quaestiones in Aristotelis De anima*, eds. Benoît Patar-Claude Gagnon, Éditions de l'Institut Supérieur de Philosophie: Peeters, 1995).

Mohla by autorka viac osvetliť v akom vzťahu sú astrologické predpovede k slobodnej vôli a prípadne aké argumenty Oresme prináša? (naznačené na stranách 22n a 44-45).

Zaujímave by bolo odpovedať na otázku, aký bol osud Oresmových *antiastrologických* diel v neskoršom období stredovekej a renesančnej filozofie? Nie je Oresme jeden z tých autorov, ktorí sa *zaslúžili* o postupné vedecké vytlačanie astrológie z európskeho myslenia?

Alexandra Petáková predložila výbornú diplomovú prácu z prelomového obdobia stredovekej filozofie. Je treba oceniť úsilie autorky o pochopenie témy, ktorá umožňuje i čitateľovi neznaleho danej problematiky preniknúť do problematiky sporu o status astrológie v 14. storočí. Téma je zvládnutá na plne vyhovujúcej úrovni a napísaná kultivovaným jazykom.

Z uvedených dôvodov som presvedčený, že predložená práca spĺňa potrebné nároky kladené na diplomovú prácu a odporúčam ju k obhajobe.

PhDr. Jozef Matula PhD.